

REMISSVAR
Dnr 2016-00098.90Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Göteborg 14 juni 2016

**Remissvar gällande betänkandet EU på hemmaplan (SOU 2016:10)
(dnr Ku2016/00181/D)**

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) för kontinuerligt en dialog, inom de områden som berörs i betänkandet, i nära samverkan med våra medlemskommuner och andra organisationer. GR önskar tydliggöra att förbundet i ett regionalt sammanhang representerar Göteborgsregionen, en delregion omfattande 13 kommuner inom Västra Götalandsregionen. GR avlämnar härmed följande remissvar på betänkandet EU på hemmaplan.

Sammanfattning av GRs synpunkter

GR delar i huvudsak de bedömningar som utredningen gör och tillstyrker generellt de förslag som presenteras men har synpunkter på vissa förslag och rekommendationer. GR lämnar därför kommentarer och yttranden om hur dessa förslag och rekommendationer kan genomföras samt beskriver de utrymmen för förbättringar som GR kan se att vissa av förslagen har. Flera förslag bidrar till att ge förbättrade förutsättningar för en ökad kunskap om EU och EU-relaterade frågor och processer för såväl allmänheten som olika organisationer och aktörer. GRs bedömning är dock att vissa förslag cementerar det centraliserade EU-perspektivet och att de därmed inte stärker de flernivåperspektiv som krävs för delaktighet och påverkan. GR har valt att särskilt belysa kompetenshöjande insatser och fokuserat på förutsättningar för skolan.

I korthet beskrivs nedan de förslag och rekommendationer som GR tillstyrker respektive avstyrker, dessa beskrivs mer utförligt under avsnitt 3-6 i remissvaret.

3. Bättre kunskap om EU

GR delar utredningens bedömningar gällande att åtgärder behöver vidtas för att höja EU-kompetensen hos lärare, skolledare och elever, hos journalistkåren samt hos förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting/regioner.

- GR ser positivt på utredningens förslag att utöka satsningen på EU-skolambassadörer.
- GR ser positivt på förslaget att UHR får ansvar för att koordinera en ökad satsning på EU-skolambassadörsutbildningen inklusive metodmaterial.
- GR tillstyrker utredningens förslag om att Skolverket ska ges i uppdrag att analysera varför undervisningen om EU-nivåns betydelse för vårt demokratiska system inte har påverkats trots tidigare ändringar i styrdokumentet.
- GR tillstyrker utredningens förslag gällande skolval till Europaparlamentet
- GR avstyrker förslaget att Sieps är den organisation som ska genomföra utbildningsinsatser de kommande tre åren för målgrupperna förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting/regioner.
- GR avstyrker förslaget att i kurs- och ämnesplanerna ytterligare stärka och inkludera EU-nivån innan det har gjorts en grundläggande analys av bakomliggande orsaker till att EU-nivån inte har fått genomslag i undervisningen. GR bedömer att flera av utredningens övriga förslag i syfte att öka lärarnas EU-kunskap har större verkan än att börja med att förändra kurs- och

ämnesplanerna.

- GR framför att det förutom Sieps och Fojo finns andra aktörer som har kompetens att utveckla och genomföra utbildningar för journalistkåren.

4. Bättre insyn, delaktighet och inflytande

- GR tillstyrker utredningens rekommendation att kommuner aktivt bör arbeta för att tydliggöra att de är en integrerad del av EU och att många EU-relaterade frågor är en del av den kommunala demokratin.

5. Bättre information om EU

- GR ser positivt på utredningens förslag i syfte att underlätta för såväl medborgare som organisationer att ta del av information om EU-relaterade frågor.
- GR ställer sig positiv till utredningens rekommendation gällande att kommunerna bör genomföra informationshöjande insatser om hur den lokala och regionala demokratin är integrerad med politik på EU-nivå.
- GR ser positivt på utredningens rekommendation gällande att EU-upplysningen bör kunna spela en central roll för att öka kunskapen om EU generellt och för att stödja vidareförmedlare.
- GR tillstyrker utredningens förslag om att regeringen, för myndigheter som har EU-relaterade arbetsuppgifter, förtydligar ansvaret att informera om EU-arbetet samt att Regeringskansliet ska ta fram en handledning som stöd för denna informationsverksamhet.
- GR lyfter fram GRs organisation som en informationsförmedlare i ett västsvenskt perspektiv.
- Utredningen föreslår att regeringen bör tydliggöra att Sieps har ett uppdrag att bidra till fördjupad diskussion i samhället i de EU-relaterade frågor som berörs i Sieps publikationer. GR bedömer att det finns andra aktörer, utöver Sieps, som idag forskar kring, ger ut publikationer eller på annat sätt bidrar till kompetensförsörjning inom EU-relaterade frågor. Det är av vikt att även dessa aktörer ges möjlighet att bidra till en sådan fördjupad dialog om man ska skapa ökad delaktighet.

6. Konsekvenser

- GR bedömer att de medel som enligt utredningen skulle fördelas till finansieringen av förslagen inte är tillräckliga. Det är av vikt att de utbildningsinsatser som kommer att startas igång från statens sida också finansieras fullt ut av staten.

Om GR

GR är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige - tillsammans har dessa kommuner drygt 982 000 invånare. GRs uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för idé- och erfarenhetsutbyte inom regionen. Verksamheten inom GR ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt, inom EU och internationellt.

Mellan GR och Göteborgs stad finns det en överenskommelse för EU-samverkan vilket ger förutsättningar för fördjupat samarbete i syfte att utveckla och effektivisera EU-arbetet i ett flernivåperspektiv. Utarbetandet av remissvaret ligger inom ramen för överenskommelsen och betänkandet ligger i linje med de utmaningar som GR och dess medlemskommuner har identifierat. Remissvaret belyser GRs synpunkter och har tagits fram i dialog med medlemskommunerna och i nära samarbete med Göteborgs Stad.

EU-kompetens inom Göteborgsregionen

GR har mångårig erfarenhet och kompetens av att utveckla och genomföra utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser samt konferenser inom området EU-kunskap och demokrati för både politiker och tjänstemän och särskilt för utbildningslandskapet det vill säga för elever, lärare och skolledning. GR har även gedigen kunskap i att utveckla metodmaterial för lärare inom olika skolformer. GR vill även lyfta fram att GR har varit involverad i nästan alla de insatser på området som nämns i utredningen. Mer detaljerat går detta att läsa om följande sidor i förslaget.

GRs synpunkter i detalj

Mer specifikt vill GR lämna följande synpunkter kring utredningens förslag och rekommendationer.

3. Bättre kunskap om EU

3.4.1 Lärarkårens EU-kunskaper (s. 62 – 67)

GR delar utredningens bedömning och anser att åtgärder behöver vidtas för att höja EU-kompetensen hos lärare och skolledare. Kompetenshöjande insatser bör ske som ökade insatser under lärarutbildningen men också i form av fortbildningsinsatser och stöd i form av metodmaterial för verksamma skolledare och lärare att använda med elever. GR vill även framhålla vikten av att lärarna får tillfälle till inspiration och nya möjligheter att arbeta kring EU-relaterade frågor i skolan.

GR instämmer i utredningens konstaterande att olika former av kunskapssatsningar i skolan är avgörande för att höja den allmänna kunskapen om EU, om de beslut som fattas på EU-nivå och om hur dessa är sammanlänkade med beslutsprocesserna i Sverige. GR ser positivt på utredningens förslag att utöka satsningen på EU-skolambassadörer då denna satsning syftar till ökad EU-kompetens i ett övergripande huvudmannaperspektiv som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. För att få genomslag i verksamheten är det viktigt att man även satsar på fortsatt utveckling av rektorns roll och engagemang i utbildningsinsatserna då detta är av stor vikt för vilket genomslag EU-skolambassadörerna kommer att få inom ramen för sitt uppdrag på skolan. Om denna satsning ska få förväntad effekt avseende att på olika sätt förbättra kunskaperna om EU hos samtliga lärare/all personal på en skola eller i en kommun är det av stor betydelse att, så som utredningen framhåller, det sker en utvärdering av huruvida skolambassadörerna har bidragit till ökad kompetens för hela skolan i enlighet med projektets huvudtanke.

Alla gymnasieelever bör få god kunskap om hur EU fungerar vilket innebär att GR stödjer utredningens bedömning att det är viktigt att även satsa på yrkesprogrammets lärare. I kursplanens kunskapskrav och syftestexter finns en rad förmågor som undervisningen ska ske kring och som ska bedömas. Några av dessa är: ta ställning, resonera, argumentera, förstå och jämföra. Lärare behöver därför få kompetens i hur EU som politisk nivå kan användas för att träna dessa förmågor. Alla elever behöver veta vilka påverkansmöjligheter som finns som en del i förberedelse för sitt yrkesverksamma liv. Som ett exempel kan nämnas att för vissa yrkesutbildningar krävs att elever får kunskap om EUs upphandlingsregler för att kunna få uppdrag efter avslutad utbildning.

GR ser positivt på förslaget att Universitets- och Högskolerådet (UHR) får ansvar för att koordinera en ökad satsning på EU-skolambassadörsutbildningen och att ta fram

metodmaterial. GR Utbildning önskar få medverka i dessa satsningar även fortsättningsvis.

Områden där GRs kompetens kan bidra till att stärka utredningens förslag och rekommendationer inom området Bättre kunskap om EU kopplat till lärarkåren

GR kan bidra med utveckling och genomförande av kompetensutvecklingsinsatser samt utveckling av metodmaterial i syfte att stärka lärarnas EU-kunskaper i flera perspektiv. Metodmaterial som ger mer än bara fakta om EU i kombination med processinriktade kompetensutvecklingsinsatser skapar engagemang och ökad förståelse för både lärare och elever. Förslagsvis kan en pilotutbildning i samverkan med Centrum för Europaforskning Göteborgs Universitet (CERGU), UHR, EU-kommissionen och Europaparlamentet genomföras. Målgrupper är förslagsvis lärare (under utbildning och praktiserande) samt rektorer. Utarbetande av metodmaterial skulle kunna ske i samverkan med aktörer som GR sedan tidigare har samarbetat med såsom UHR, EU-kommissionen, Europaparlamentet, EU-upplysningen, Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällsfrågor (MUCF), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Forum för levande historia.

GR Utbildnings arbete med EU-skolambassadörerna, EU-rollspel, elevtemapass kring EU, pedagogiska EU-spel, demokratitorg, digitalt utbildningsmaterial för elevgrupper samt lärarhandledning är andra områden där GR kan bidra till ökad kompetens och delaktighet. En lärarhandledning med fokus på EU-relaterade frågor kan förslagsvis vara uppbyggd kring ett genomgående EU-tema och vända sig till lärare inom grundskola och gymnasieskola i syfte att ge förutsättningar för ett kontinuerligt lärande genom stora delar av elevernas utbildning.

3.4.2 Journalistkårens EU-kunskaper (s. 67-69)

GR stöder bedömningen att journalistkåren har bristfälliga EU-kunskaper vilket avspeglas i det offentliga samtalet där EU-perspektivet inte utgör den självklara del av rapporteringen som det skulle kunna göra. Med en kunskapsstark och engagerad journalistkår skulle rapporteringen av EU-nivån inom viktiga frågor kunna bidra till ökad delaktighet och större påverkansmöjligheter. Journalistkårens rapportering skulle också kunna påvisa positiva effekter av vad EU-samarbetet ger samhällsmedborgaren, ett viktigt fredsprojekt, vilket skulle kunna bidra till att motverka demokratiunderskott.

GR vill framföra att det förutom Sieps och FOJO finns andra aktörer som har kompetens att utveckla och genomföra utbildningar för lärare vid landets journalistutbildningar, för verksamma journalister inklusive deras redaktörer/chefer och för lärare i syfte att öka kompetensen i EU-relaterade frågor. GR vill i detta sammanhang lyfta fram andra kunskapsförmedlande aktörer såsom lärosäten, till exempel Göteborgs Universitet som har en stark kunskapsmiljö gällande EU-frågor då de arbetar tvärvetenskapligt genom det universitetsbaserade CERGU.

3.4.3 EU-kunskap hos förtroendevalda och tjänstemän (s. 69-73)

GR instämmer i utredningens bedömning gällande den upplevda bristen avseende EU-kunskap bland förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting/regioner och att olika former av kunskapshöjande insatser kan leda till förbättrade påverkansmöjligheter för det omgivande samhället men också för kommunens och delregionens påverkansarbete. Det kan dock finnas ett värde i att separera utbildningar för målgruppen tjänstemän från utbildningar för målgruppen förtroendevalda utifrån de olika uppdrag som dessa målgrupper har i kommuner och regioner. GR, som har stor

erfarenhet av hur dessa frågor praktiskt tillämpas i kommunerna, vill uttrycka en farhåga med förslaget att Sieps är den enda organisation som ska genomföra utbildningar under de kommande tre åren. Genom ett sådant förslag ser GR en risk för alltför central styrning vilket skulle motverka den delaktighet som efterfrågas. GR tar delvis stöd i utredarnas bedömning av Sieps verksamhet; exempelvis Stockholmscentreringen samt avsaknaden av målgruppsanpassat material. GR avstyrker därmed förslaget att Sieps är den organisation som ska genomföra utbildningsinsatser de kommande tre åren för förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting/regioner.

GRs övertygelse är att det bör säkerställas en breddning av utbildningsutbudet så att det omfattar fler utbildningsaktörer och sker i en interaktion i ett flernivåperspektiv samt utifrån befintliga strukturer. Detta är inte minst viktigt då målgrupperna är förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting/regioner. Punktinsatser, som nämns i utredningen gällande tidigare genomförda insatser, kan vara bra men de behöver ske i en systematisk process och aktörerna behöver finnas kvar/vara tillgängliga efter avslutad insats. GR har en god kompetens inom EU-området och mångårig erfarenhet av att bedriva utbildning, kurser/konferenser, genomföra projekt och påverkansarbete i ett samverkanssammanhang. Bedömningen är därför att GR i samverkan med Göteborg och övriga medlemskommuner samt i samverkan med CERGU, Västra Götalandsregionen (VGR), SKL, Europaparlamentet och EU-kommissionen är organisationer som tillsammans kan erbjuda en bredd i kompetensförsörjningen i Göteborgsregionen. Redan idag genomför vi systematiskt behovsrelaterade kompetensutvecklingsinsatser och har arenor för att säkerställa ett hållbart resultat vilket med extra stöd går att förstärka och förbättra. Utifrån målgruppernas behov kan utbildningar utformas med tydlig koppling till, för kommuner och regioner, konkreta verksamhets- och/eller politiska frågor. På så vis kan en tydlig koppling och logik skapas mellan politik på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

3.5 EU i skolan (s.72-84)

Utredningens bedömning är att lärarnas upplevelse överlag är, att de inte har tillräckliga kunskaper om EU, för att på ett bra sätt kunna införliva EU-relaterade frågor i undervisningen. Mot bakgrund av detta är GR tveksam till att ändra i kursplaner innan det har gjorts en grundläggande analys av bakomliggande orsaker till att EU-nivån inte har fått genomslag i undervisningen. GR bedömer att flera av utredningens övriga förslag i syfte att öka lärarnas EU-kunskap har större verkan än att börja med att förändra kurs- och ämnesplanerna. GR avstyrker därmed detta förslag då GR bedömer att lärarnas bristande EU-kunskaper inte åtgärdas genom att förändra dessa styrdokument. GR vill däremot föreslå att de delar i styrdokumentet som rör EU, internationalisering och demokrati systematiskt följs upp på myndighetsnivå inom ramen för den tillsyn som görs av utbildningsverksamheterna.

För att EU ska vara en vital del av samhällskunskapsämnen behöver lärarkåren ett kunskapslyft avseende faktakunskaper och gällande de olika idéströmningar som finns inom EUs olika organ. Lärarfortbildning bör, förutom kunskap, ge inspiration kring hur man kan skapa intresseväckande undervisning om EU, om EUs samverkan med Sverige och hur dessa hänger ihop – men också hur frågor behandlas och diskuteras i EU. Att ge eleverna möjlighet att tillsammans med faktakunskaper få träna sig i att förstå, argumentera och resonera om politiska frågor på EU-plan är viktiga delar av innehållet i undervisningen. I kursplanens kunskapskrav och syftestexter finns en rad förmågor som undervisningen ska ske kring och som ska bedömas. Några av dessa är: ta ställning, resonera, argumentera, förstå och jämföra. Lärare behöver kompetens i hur EU som politisk nivå kan användas för att träna dessa förmågor men även kring att EU-

perspektivet kan vara ett verktyg för att arbeta ämnesövergripande.

GR tillstyrker utredningens förslag om att Skolverket ska ges i uppdrag att analysera varför undervisningen om EU-nivåns betydelse för vårt demokratiska system inte har påverkats trots tidigare ändringar i styrdokumentet. Skulle det i en sådan analys framkomma att en tydlig orsak till att undervisningens innehåll inte har påverkats är att kurs- och ämnesplanerna är otydliga avseende detta område, ser GR att det kan finnas skäl att förstärka innehållet i styrdokumentet enligt utredningens förslag. Det är dock av vikt att orsakerna till bristerna i undervisningen analyseras innan en sådan åtgärd vidtas.

GR tillstyrker utredningens förslag gällande skolval till Europaparlamentet då det kan ge eleverna möjlighet att på ett konkret sätt få insyn i och kunskap om EU-nivåns betydelse och sammankoppling med Sverige men även med EUs organisation och de sakfrågor som behandlas på EU-nivå. Det kan även ge lärarna ett konkret verktyg att arbeta med eleverna kring EU-frågor. Det är av vikt att skapa en logisk kedja för eleven gällande riksdagsval och Europaparlamentsval. GR anser att insatser som föreslås i remissen såsom demokratikörkort istället skulle kunna hanteras som en del i ett mer systematiskt koncept där spel och metoder kopplas till valen i ett flernivåperspektiv. Detta skulle möjliggöra processarbete före, under och efter valen där olika politiska nivåer kopplas till relevanta perspektiv som demokratiprocesser, delaktighet och inflytande. Ett sådant koncept skulle också involvera insatser på olika nivåer såsom kompetensutveckling för lärare, engagemang på politisk nivå samt stimulera till engagemang hos eleverna i grund- och gymnasieskola samt på lärarutbildningar och inom journalisthögskolan. GR har kompetens att utveckla ett sådant pilotkoncept inför kommande riksdagsval 2018 och Europaparlamentsval 2019. Med stöd av finansiella resurser skulle GR kunna utveckla detta tillsammans med CERGU, UHR, MUCF, Europaparlamentet, EU-kommissionen med flera aktörer.

GR vill i detta sammanhang även lyfta in det förslag som ges av utredningen Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5) gällande att sänka rösträttsåldern till 16 år vid valen till kommunfullmäktige som en försöksverksamhet under valen 2018 och 2022. Detta förslag skulle ligga i linje med EU på hemmaplans förslag gällande skolval och samverka i att ge förutsättningar för ökad delaktighet i och kunskap om politiska processer hos eleverna. Genom båda dessa förslag ges skolan utökade förutsättningar att fullgöra sitt demokratiuppdrag.

4. Bättre insyn, delaktighet och inflytande

4.5 Ett öppnare arbetssätt

4.5.4 Kommuner och landsting/regioner (s.141 – 143)

GR tillstyrker utredningens rekommendation att kommuner aktivt bör arbeta för att tydliggöra att de är en integrerad del av EU och att många EU-relaterade frågor är en del av den kommunala demokratin. Rekommendationen tydliggör vikten av att kommunerna är medvetna om och kommunicerar kring de flernivåperspektiv i EU-sammanhang som kommunerna verkar i och är en del av. Insatser från kommunerna i syfte att tydliggöra detta sammanhang innebär också konkreta insatser i riktning mot en ökad grad av delaktighet och kunskap om EU-nivåns betydelse för den lokala kommunala nivån. GR ser positivt på rekommendationen att kommunerna bör arbeta aktivt, i syfte att tydliggöra att de är en integrerad del av EU och att många frågor är en del av den kommunala demokratin. GR bedömer också att en ökad grad av samråd i politiska processer och inhämtande av synpunkter från olika aktörer ökar förutsättningar för reell delaktighet. En viktig förutsättning för detta är att kommunerna arbetar aktivt för att öka EU-kompetensen hos förtroendevalda och tjänstemän vilket också lyfts fram av

utredningen. Däremot anser GR att det måste vara upp till kommunerna/organisationerna att bedöma hur man gör detta utifrån lokala behov och förutsättningar. GR som är en medlemsorganisation som består av 13 kommuner och därmed verkar på en delregional nivå, mittemellan den lokala och regionala nivån, arbetar aktivt med att stödja kommunerna i dessa frågor och att skapa samverkan utifrån ett flernivåperspektiv till andra nyckelaktörer.

5. Bättre information om EU

5.5 Regering och riksdag

5.5.1 Regeringskansliet (s. 160-164)

GR ser positivt på utredningens förslag som ett sätt att underlätta möjligheterna för såväl medborgare som organisationer att ta del av information om EU-relaterade frågor. En sådan satsning kan innebära en kompetensförstärkning i syfte, förutom att tydliggöra den nationella nivåns koppling till EU-nivån, även möjliggöra en ökad kunskap om vilka frågor och ämnen som är föremål för behandling på EU-nivån.

5.5.3 Riksdagens EU-upplysning (s. 168)

GR ser positivt på utredningens rekommendation gällande att EU-upplysningen bör kunna spela en central roll för att öka kunskapen om EU generellt och för att stödja vidareförmedlare. GRs bedömning är att de senaste årens neddragning av EU-upplysningen har fått betydande negativa konsekvenser för möjligheterna att ta del av information och kunskap om EU-relaterade frågor. Förslagsvis kan de lärosäten som bedriver forskning om EU eller EU-relaterade frågor ha ett delat ansvar att på olika sätt bistå EU-upplysningen med att lyfta fram relevant forskning på området.

5.6 EU-information från myndigheter och kommuner

5.6.1 Myndigheter (s. 170)

GR tillstyrker utredningens förslag om att regeringen, för myndigheter som har EU-relaterade arbetsuppgifter, förtydligar ansvaret att informera om EU-arbetet samt att Regeringskansliet ska ta fram en handledning som stöd för denna informationsverksamhet. GR ser positivt på detta då det innebär ytterligare ett sätt att förtydliga hur EU-nivån är sammankopplad med den nationella nivån. Förslaget bedöms även öka förutsättningarna för en ökad delaktighet och kunskap om EU-relaterade frågor för såväl individer som organisationer.

5.6.2 Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps (s. 174)

Utredningen föreslår att regeringen bör tydliggöra att Sieps har ett uppdrag att bidra till fördjupad diskussion i samhället i de EU-relaterade frågor som berörs i Sieps publikationer. GR vill i sammanhanget framföra följande. GR bedömer att det finns andra aktörer, utöver Sieps, som idag forskar kring, ger ut publikationer eller på annat sätt bidrar till kompetensförsörjning inom EU-relaterade frågor. Det är av vikt att även dessa aktörer ges möjlighet att bidra till en sådan fördjupad dialog om man ska skapa ökad delaktighet. Det kan även finnas ett stort värde i att andra aktörer tillsammans med Sieps bidrar till denna dialog utifrån ett samverkans- och flernivåperspektiv. GRs bedömning är att det i Västsverige finns flera goda exempel på aktörer och en organisatorisk infrastruktur som kan bidra på ett konstruktivt och framåtsyftande sätt i en sådan dialog såsom CERGU, Göteborgs stad, GR och VGR samt SKL i ett nationellt perspektiv.

5.6.4 Regioner/landsting och kommuner (s. 175)

GR ställer sig positiv till utredningens rekommendation gällande att kommunerna bör genomföra informationshöjande insatser om hur den lokala och regionala demokratin är

integrerad med politik på EU-nivå. Dessa insatser skulle ge nya förutsättningar för kommuninvånarna att öka sin kunskap om flernivåperspektiven och hur det som sker på EU-nivå påverkar den lokala nivån på kommun- och regionnivå. Rekommendationen innebär även att invånare och organisationer ges möjlighet till information om vilka frågor som behandlas på de olika nivåerna och på vilket sätt kommuner och regioner är involverade i och kan påverka det som beslutas på EU-nivå.

5.8 Andra informationsförmedlare (s.176-183)

I utredningen exemplifieras olika informationsförmedlare kring EU-relaterade frågor. GR vill i detta sammanhang framföra GR som en informationsförmedlare i Göteborgsregionen med hänvisning till den framgångsrika samverkan i ett flernivåperspektiv och kompetens inom EU-området som finns inom GR.

Det framgår även av GRs verksamhetsinriktning att det internationella perspektivet och EU-frågorna ska genomsyra förbundets verksamhet. Omvärldsbevakning och kompetensutveckling kring EU-frågorna samt att inom GRs verksamhetsområden använda EU-fonder och program är delar av denna uppgift. Målsättningen är att EU-arbetet ska bidra till tillväxt och utveckling i medlemskommunerna, gärna i form av gemensamma utvecklingsprojekt. GR deltar därför i flera regionala, nationella och internationella nätverk som rör utbildning, arbetsmarknad, sociala frågor, samhällsplanering och forskning.

GRs EU-nätverk, som är ett av GRs många nätverk, har som uppdrag att samla medlemskommunernas ansvariga för EU-frågor samt ansvariga från andra nyckelorganisationer. Nätverket syftar till att stärka EU-perspektivet på den lokala och regionala arenan i samverkan. Genom erfarenhetsutbyte samt omvärlds- och intressebevakning ska nätverket bidra till tillväxt och utveckling i medlemskommunerna. Nätverket är en viktig arena för kommunerna att kunna påverka och ta initiativ till GR-gemensamma utvecklingsarbeten med EU-fokus. Nätverkets arbete har lett fram till gemensamma utvecklingsprojekt med stöd av EU-finansiering och utbildningsinsatser som stärker EU-kunskapen i ett flernivåperspektiv.

GRs kompetens inom EU-området

GR vill i sammanhanget lyfta fram verksamhet och erfarenhet inom området EU-kompetens. Inom Göteborgsregionen strävar vi efter ökad delaktighet och påverkan genom att utgöra en stark kunskapsmiljö med forskning, utbildning och praktisk tillämpning i samverkan. Detta kan fungera som ett exempel på konkret tillämpning av det som förmedlas i utredningen EU på hemmaplan. Utredningen hänvisar också till flera insatser där GR Utbildning har varit involverad i genomförandet såsom EU-skolambassadörer och EU på schemat. GR Utbildning, Pedagogiskt Centrum, har genom åren också på uppdrag av flera nationella myndigheter och organisationer utvecklat metodmaterial i syfte att stärka lärares EU-kompetens och genomför regelbundet sedan ca 15 år EU- och FN-rollspel med framgångsrikt resultat. GR Utbildning anordnar även elevtemapass genom upplevelsebaserat lärande i EU-kunskap, Demokratitorg samt utvecklar ytterligare digitala metodmaterial och pedagogiska spel inom läromedelsområdet.

I Göteborgsregionen har också Sveriges enda Yrkeshögskoleutbildning för EU-projektsamordnare genomförts under åren 2006 – 2014. En utbildning som en av GRs medlemskommuner, Mölndal, ansvarat för men utvecklats och genomförts i nära samverkan med bland annat GR och Göteborgs Universitet. Denna utbildning hade ett rikstäckande upptagningsområde vilket bidragit till kompetensförstärkning på EU-

området i Sverige för främst offentliga sektorn men också den privata och den ideella sektorn. Utbildningen har bidragit till en professionalisering av EU-arbetet i många kommuner i Sverige då drygt 120 EU-projektsamordnare har examinerats och är verksamma i hela landet idag. Utbildningen som genomförts mellan nyckelaktörer i Sverige har bidragit till den framgångsrika samverkan som finns på området i Göteborgsregionen idag. Andra utbildningsinsatser som GR utvecklat och ansvarat för genom åren är exempelvis *Från Strategi till EU-ansökan* och *EU-projektledarutbildningen* som ett stort antal personer har deltagit i.

GR och flera av kommunerna i Göteborgsregionen har lång erfarenhet av att söka EU-medel och driva framgångsrika EU-projekt. I förra programperioden var GR och Göteborgs stad bland de mest framgångsrika i landet vad gäller finansiering från ESF som ett verktyg för regional utveckling och för sammanhållningspolitiken. Detta har också bidragit till att stärka EU-kompetensen och få ett EU-perspektiv på sakpolitiska frågor. EU-projekten har blivit ett sätt att praktisera EU på hemmaplan vilket bidrar till utveckling och delaktighet i EU.

6 Konsekvenser

Utredningen redogör bland annat för hur förslagen kan finansieras. GR bedömer att de medel som enligt utredningen skulle fördelas till denna finansiering inte är tillräckliga och vill i detta sammanhang framföra att det är av vikt att de utbildningsinsatser som kommer att initieras från statens sida också finansieras fullt ut av staten.

Avslutning

GR vill avslutningsvis framföra följande gällande GRs kompletterande förslag utifrån utredningens förslag och rekommendationer.

Flera av utredningens förslag berör aktörer som är belägna i Stockholmsområdet. GRs bedömning är att det är avgörande för delaktighet att ansvaret för att kommunicera och kompetensförstärka kring EU-relaterade frågor sprids till aktörer i andra delar av landet än Stockholm. GRs presenterar flera förslag och erbjuder lösningar som ger förutsättningar för en decentralisering från Stockholm till delregioner i nära samverkan med aktörer som har kompetens på området. Om vi förväntar oss en storregionbildning om några år så utgör den delregionala nivån som GR representerar ett ypperligt exempel på ett nav som kan vara en motor i arbetet att få delaktighet genom samverkan med relevanta aktörer lokalt, regionalt, nationellt och på EU-nivå. Dessutom lyfts kompetens ute i landet fram där det i Göteborgsregionen finns erfarenhet av god samverkan och mycket kompetens kring frågorna. I syfte att uppnå en högre grad av delaktighet på olika nivåer och i flera perspektiv kan GRs kompletterande förslag addera mervärde till utredningens förslag. Detta då de innebär att även delregioner, i nära samverkan med aktörer som har kompetens på området, ges möjlighet att bidra till en kompetensförsörjning på området. Då ansvaret för detta sprids till andra delar av landet förstärks möjligheterna till reell delaktighet. Samverkan inom Göteborgsregionen gällande EU-frågorna kan i sammanhanget ses som ett exempel på ett både strategiskt och operativt systematiskt arbetssätt för att skapa delaktighet och stärka EU-kompetensen i relation till sakfrågor. Mot denna bakgrund ser GR fram emot att involveras i det kommande förändrings- och utvecklingsarbetet gällande delaktighet med fokus på "EU på hemmaplan". Värdet av en sådan delaktighet är också något som poängteras av GRs medlemskommuner. I detta sammanhang lyfter medlemskommuner fram vikten av att utveckla befintlig samverkan inom EU-arbetet istället för att utveckla nya strukturer.

Till remissinstans har utsetts GR Utbildning inom Göteborgsregionens kommunalförbund. Då utredningens uppdrag berör områden och frågeställningar som är aktuella även för avdelningarna GR Vårld och GR Planering, har även dessa lämnat synpunkter och underlag till detta remissvar. Remissvaret avlämnas därmed från Göteborgsregionens Kommunalförbund i sin helhet.

/Göteborgsregionens Kommunalförbund